

CIRCULAR SOBRE ASPECTES D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA RELATIUS A L'ORDRE 38/2017 I EL DECRET 51/2018

L'Ordre 38/2017, de 4 d'octubre, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'avaluació en Educació Secundària Obligatòria, en Batxillerat i en els ensenyaments de l'Educació de les Persones Adultes a la Comunitat Valenciana (DOGV núm. 8146 de 10.10.2017), estableix els criteris de promoció i titulació en les etapes indicades que cal recordar en el final de curs que ens trobem.

D'altra banda, aprofitem per a fer diverses consideracions sobre el càlcul de la nota mitjana en ITACA i sobre l'horari del curs 2018-2019, així com de les noves assignatures a l'ESO establides en el Decret 51/2018, de 27 d'abril, del Consell, pel qual es modifica el Decret 87/2015, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Secundària Obligatòria i del batxillerat a la Comunitat Valenciana (DOGV núm. 8284 de 30.04.2018).

1. Promoció ESO (art. 10)

L'alumnat d'Educació Secundària Obligatòria **promocionarà** en: (art. 10.1.2.)

a) Convocatòria ordinària, amb tot aprovat.

b) Convocatòria extraordinària:

b.1) Amb tot aprovat.

b.2) Amb avaluació negativa en dos matèries com a màxim, sense perjudici del que disposen els subapartats 10.1.4. i 10.1.5. *(En cas de no ser matèries instrumentals, l'alumne/a promociona)*

Així doncs, l'alumnat d'Educació Secundària Obligatòria **repetirà si té avaluació negativa en** (art. 10.1.3.):

a) Tres o més matèries. (excepció art. 10.1.4)

b) Dos instrumentals (Valencià, Castellà i Matemàtiques). (excepció art. 10.1.5.)

Excepcionalment promocionarà si té avaluació negativa en:

a) **Tres matèries** però que **dos** de les quals **no** siguen **instrumentals** (Valencià, Castellà i Matemàtiques). **Sempre que l'equip docent considere** que l'alumne o

alumna pot seguir amb èxit el curs següent, que té expectatives favorables de recuperació i que la promoció beneficiarà la seua evolució acadèmica. I que s'apliquen a l'alumne o alumna les **mesures** d'atenció educativa proposades en el **consell orientador**. (art. 10.1.4)

b) **Dos matèries instrumentals** (Valencià, Castellà i Matemàtiques). **Sempre que l'equip docent considere** que l'alumne o alumna pot seguir amb èxit el curs següent, que té expectatives favorables de recuperació i que la promoció beneficiarà la seua evolució acadèmica. I que s'apliquen a l'alumne o alumna les **mesures** d'atenció educativa del **consell orientador**. (art. 10.1.5.)

A efectes de promoció, computaran totes les matèries troncal i específiques i les del bloc de lliure configuració autonòmica computarà com a una única matèria. Per tant, cas de no superar-se una o les dues matèries d'aquest últim bloc, es computarà com una única matèria no superada als efectes de promoció.

Les matèries amb la mateixa denominació en diferents cursos de l'ESO es consideraran com a matèries distintes.

Aclariment: la simultaneïtat no s'aplica quan es tracta de la mateixa matèria instrumental. Per tant, si un alumne té suspeses Matemàtiques de 1r d'ESO i Matemàtiques de 2n d'ESO, té 2 matèries suspeses però 1 instrumental suspesa. Per tant, estaríem en el supòsit 10.1.3.a) i promocionaria.

Un altre exemple, si un alumne té suspeses Matemàtiques de 1r d'ESO, Matemàtiques de 2n d'ESO i Educació Física de 2n d'ESO, té 3 matèries suspeses, 2 de les quals són la mateixa instrumental. Per tant, també estaríem en el supòsit 10.1.3.a) i podria promocionar.

Altre exemple, si tinguera Matemàtiques de 1r d'ESO, Valencià de 1r d'ESO i Educació Física de 1r d'ESO, tindria 3 matèries suspeses, 2 de les quals són instrumentals, per tant, segons l'article. 10.1.4. no promocionaria.

Els centres hauran de consignar manualment en ITACA les promocions excepcionals.

2. Promoció Programes de millora de l'aprenentatge i del rendiment (PMAR) (art. 13)

L'alumnat de PMAR **promocionarà** en: (art. 13.4.2.)

a) Convocatòria ordinària, amb tot aprovat.

b) Convocatòria extraordinària:

b.1) Amb tot aprovat.

b.2) Amb avaluació negativa com a màxim en:

- Àmbit de caràcter lingüístic i social
- Àmbit de caràcter científic i matemàtic
- Àmbit de llengües estrangeres
- Àmbit de llengües estrangeres + 1 matèria
- 1 o 2 matèries

Excepcionalment promocionarà si té avaluació negativa com a màxim en: (art. 13.4.3.)

- a) Àmbit de caràcter lingüístic i social + 1 matèria
- b) Àmbit de caràcter científic i matemàtic + 1 matèria
- c) Àmbit de llengües estrangeres + 2 matèries
- d) 3 matèries

3. Titulació ESO (art. 15)

---

1. L'alumnat d'Educació Secundària Obligatòria **podrà titular** en: (art. 15.1.)

a) Convocatòria ordinària, amb tot aprovat.

b) Convocatòria extraordinària:

b.1) Amb tot aprovat.

b.2) Avaluació negativa en dos matèries com a màxim que no siguen de forma simultània les instrumentals (Valencià, Castellà i Matemàtiques).

Sempre que **l'equip docent considere** que l'alumne o alumna ha assolit els objectius de l'etapa i ha adquirit les competències corresponents.

Les matèries amb la mateixa denominació en diferents cursos de l'ESO es consideraran com a matèries distintes.

*Aclariment: si les dues matèries són la mateixa instrumental, i l'equip docent **considera** que l'alumne ha assolit els objectius de l'etapa i ha adquirit les competències corresponents, titula. (Té dues matèries suspeses però una única instrumental)*

2. Continguts i vies acadèmiques del títol de Graduat en Educació Secundària Obligatòria.

En el títol de Graduat en Educació Secundària Obligatòria es farà constar la qualificació final de l'etapa resultant de la nota mitjana obtinguda d'acord amb el càlcul

numèric que s'indica a continuació, sense necessitat d'indicar la via, ensenyaments acadèmics o ensenyaments aplicats, cursada per l'alumnat en 4t d'ESO.

Segons el Reial decret 562/2017, de 2 de juny, la qualificació final de l'etapa d'Educació Secundària Obligatòria serà la mitjana aritmètica de les qualificacions numèriques obtingudes en cadascuna de les matèries cursades en l'ESO, expressada en una escala d'1 a 10 amb dos decimals, arrodonida a la centèsima més pròxima i, en cas d'equidistància, a la superior, excepció feta dels casos de l'alumnat d'incorporació tardana al sistema educatiu valencià o procedent de sistemes educatius estrangers i de l'alumnat que ha cursat un programa de la millora de l'aprenentatge i del rendiment o un cicle de formació professional bàsica, en què s'aplicarà el que determina l'apartat següent.

3. Els títols de Graduat en Educació Secundària Obligatòria expedits d'acord amb el que disposa aquest apartat permetran accedir indistintament a qualsevol dels ensenyaments postobligatoris arrellegats en l'article 3.4 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig.

4. Obtenció i càlcul de la nota mitjana del títol de Graduat en Educació Secundària Obligatòria per part de l'alumnat d'incorporació tardana, procedent de sistemes educatius estrangers o que cursa programes específics.

a) L'alumnat incorporat tardanament al sistema educatiu valencià o provinent d'estudis realitzats en algun sistema educatiu estranger, que no haja cursat en la seua totalitat l'ESO en el sistema educatiu de l'Estat espanyol, obtindrà el títol de Graduat en Educació Secundària Obligatòria d'acord amb les qualificacions consignades en l'etapa únicament en les matèries cursades en el nostre sistema educatiu i el càlcul numèric de la nota mitjana de l'etapa es farà a partir de la mitjana resultant d'aquestes qualificacions, sense perjudici d'allò establert sobre aquesta qüestió en acords o convenis internacionals.

b) L'alumnat que finalitze l'ESO després d'haver cursat un programa de millora de l'aprenentatge i del rendiment obtindrà el títol de Graduat en Educació Secundària Obligatòria d'acord amb les qualificacions consignades en l'etapa i el càlcul numèric de la nota mitjana d'aquesta etapa es farà sense tenir en compte les qualificacions obtingudes en matèries que no haguera superat abans de la data de la seua incorporació al programa, sempre que aquestes matèries estigueren incloses en algun dels àmbits previstos en l'article 19.3 del Reial decret 1105/2014, i l'alumne o alumna haguera superat aquest àmbit. En cas contrari, totes les matèries que no tingueren aprovades entrarien en la mitjana.

c) L'alumnat que, havent obtingut avaluació positiva en tots els àmbits i, en el seu cas, en les unitats formatives d'un cicle de formació professional bàsica, obtinga un títol de Formació Professional Bàsica, podrà obtindre el títol de Graduat en Educació

Secundària Obligatòria, sempre que, en l'avaluació final del cicle formatiu, l'equip docent avaluador considere que aquest alumne o alumna ha aconseguit els objectius de l'Educació Secundària Obligatòria i ha assolit les competències clau corresponents. En aquest cas, la qualificació final de l'etapa serà la nota mitjana obtinguda en els mòduls associats als blocs comuns previstos en l'article 42.4 de la Llei Orgànica 2/2006.

5. Certificat Oficial d'Estudis Obligatoris de l'alumnat que no obtinga el títol de Graduat en Educació Secundària Obligatòria.

L'alumnat que curse l'ESO i no obtinga el títol a què es refereix aquest apartat rebrà una certificació amb caràcter oficial i vàlidesa a tot l'Estat espanyol, arrellegada en l'annex VII de l'Ordre 38/2017, de 4 d'octubre.

4. Titulació per a l'alumnat que ha cursat el Programa de Reforç a 4t d'ESO

Les condicions de titulació per a l'alumnat que ha cursat PR4 són les mateixes que per a l'alumnat que cursa 4t d'ESO ordinari. Les qualificacions obtingudes en el àmbits es traslladaran a ITACA a les matèries que corresponguen a cada àmbit.

5. Consideracions sobre el càlcul de la nota mitjana en ITACA

1. Nota mitjana de 4t d'ESO. ITACA calcula la nota mitjana de 4t d'ESO, a efectes d'admissió i titulació, excepte els casos arrellegats en els punts 2, 3, 4 i 5 d'aquest apartat.

2. Exempcions i convalidacions en tràmit. ITACA no calcula la nota mitjana quan no estan resoltes les exempcions o convalidacions. Per tant, caldrà que en l'avaluació final les exempcions i convalidacions estiguen resoltes (favorablement o desfavorablement).

3. Programa de millora de l'aprenentatge i del rendiment. ITACA no calcula la nota mitjana quan l'alumne ha cursat un PMAR. Per al càlcul de la nota mitjana caldrà seguir les indicacions referides en l'apartat 3.4.b. d'aquesta circular.

4. Matèries LOE suspeses. Quan l'última qualificació d'una matèria LOE està suspesa, ITACA no calcula la mitjana. Per tant, caldrà calcular-la manualment. Per al càlcul de la nota mitjana s'haurà de diferenciar entre les matèries LOE que tenen continuïtat en LOMCE i les que no, d'acord amb el quadre 1.

Es poden donar els casos següents:

a) Que la matèria LOE suspesa haja sigut substituïda per una matèria LOMCE. En aquest cas, la qualificació de la matèria LOE no es tindrà en compte per al càlcul de la nota mitjana.

b) Que la matèria LOE suspesa no haja sigut substituïda. En aquest cas, s'haurà de tenir en compte aquesta qualificació per al càlcul de la nota mitjana.

Quadre 1. Matèries LOE que tenen o no continuïtat en LOMCE

MATÈRIES LOE AMB CONTINUÏTAT	
Matèries anteriors a la implantació dels modificacions introduïdes en la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, per la Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa, segons la seua disposició final quinta	Matèries posteriors a la implantació dels modificacions introduïdes en la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, per la Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa, segons la seua disposició final quinta
Educació Secundària Obligatòria	
Troncals	
Ciències de la Naturalesa (1r ESO).	Biologia i Geologia (1r ESO).
Ciències de la Naturalesa (2n ESO).	Física i Química (2n ESO).
Ciències Socials, Geografia i Història.	Geografia i Història.
Llengua Estrangera.	Primera Llengua Estrangera.
Matemàtiques (3r ESO).	Matemàtiques Orientades als Ensenyances Acadèmiques. Matemàtiques Orientades als Ensenyances Aplicades. (Haurà de recuperar-se només la matèria que corresponga a l'opció triada.)
Matemàtiques (4t ESO).	Matemàtiques Orientades als Ensenyances Acadèmiques. Matemàtiques Orientades als Ensenyances Aplicades. (Haurà de recuperar-se només la matèria que corresponga a l'opció triada.)
Específiques	
Educació Plàstica i Visual.	Educació Plàstica, Visual i Audiovisual.
Informàtica.	Informàtica (1r-3r ESO) i Tecnologies de la Informació i la Comunicació (4t ESO).
Tecnologies (1r - 3r ESO).	Tecnologia (1r - 3r ESO).
MATÈRIES LOE SENSE CONTINUÏTAT	
Matèries que hagen deixat de formar part de l'oferta educativa establida en el Decret 87/2015 per a l'Educació Secundària Obligatòria (Educació per a la Ciutadania i els	Se substituiran per altres de la seua elecció d'entre les assignatures específiques no cursades prèviament i corresponents al mateix curs d'acord amb la regulació

Drets humans de 2n d'ESO i Educació Ètic Cívica de 4t d'ESO, així com algunes matèries optatives)	establida pels articles 17 i 18 del Decret 87/2015.
---	---

5. No presentat/da (NP). El terme *No Presentat* (NP) només es consignarà en l'avaluació final extraordinària i la seua equivalència correspondrà, per al càlcul de la nota numèrica, a la qualificació mínima establida per a aquesta etapa (es a dir, 1), llevat que hi haja una qualificació numèrica obtinguda per a la mateixa matèria en la prova ordinària, cas en què es consignarà aquesta qualificació.

6. La qualificació de la matèria de religió LOMCE computa per al càlcul de la nota mitjana, tant a efectes d'admissió com de titulació. En el cas de la assignatura de religió LOE, només computa per al càlcul de la nota mitjana del títol d'ESO.

6. Consideracions sobre l'horari per al curs 2018-2019

---

1. Els equips directius confeccionaran els grups d'alumnat tenint en compte els criteris següents:

- a) Els grups han de ser homogenis quant al nombre i s'exclourà en la seua composició tot criteri discriminatori.
- b) Els alumnes i les alumnes amb necessitats educatives de suport educatiu escolaritzats en els centres d'Educació Secundària hauran d'estar distribuïts de forma homogènia entre tots els grups d'un mateix curs, excloent-ne en la composició tot criteri discriminatori.
- c) Els alumnes i les alumnes que romanguen un any més en un curs seran també distribuïts de forma homogènia.
- d) En els centres docents que impartisquen Educació Secundària Obligatòria i batxillerat i que escolaritzen alumnat amb necessitats educatives de suport educatiu, la reducció de ràtio vindrà determinada per la resolució de la direcció territorial competent en matèria d'educació, tenint en compte el dictamen d'escolarització.

El nombre d'alumnes màxim d'aquestes característiques serà de 2 per unitat amb caràcter general. Pel primer alumne amb necessitats educatives de suport educatiu degudament dictaminat, es reduirà la ràtio en 3 alumnes. Pel segon alumne amb necessitats educatives de suport educatiu degudament dictaminat, es reduirà la ràtio en 3 alumnes més, excepte en 4t curs d'ESO que es reduirà la ràtio en 4 alumnes. A aquests efectes, el terme ràtio quedarà referit al nombre màxim d'alumnes per unitat escolar, segons estableix la normativa bàsica.

2. La direcció general competent en matèria de planificació educativa autoritzarà la constitució de grups en els diversos ensenyaments per a cada curs escolar.

3. Durant la jornada escolar, el currículum es desenvoluparà a través d'un mínim de 5 i un màxim de 8 sessions lectives diàries, de dilluns a divendres. Després de cada dos o tres sessions lectives hi haurà un període de descans de vint minuts com a mínim.

4. La distribució horària setmanal de les distintes matèries es realitzarà d'acord amb els criteris següents:

a) Les matèries a què corresponen dos o tres sessions lectives setmanals no podran ser impartides en dies consecutius.

b) No hi haurà dos o més sessions lectives diàries de la mateixa matèria, a excepció de les matèries que tinguen un caràcter eminentment pràctic que podran tindre, a aquests efectes, un tractament especial d'acord amb les seues característiques.

c) En cas d'alumnat d'Educació Secundària Obligatoria, no s'inclouran en cap cas hores lliures intercalades en el seu horari lectiu.

5. De conformitat amb el que disposen els articles 13.4, 14.5, 27.5 i 28.5 del Reial decret 1105/2014, de 26 de desembre, la matèria de Valencià: Llengua i Literatura rebrà el mateix tractament que la matèria Llengua Castellana i Literatura.

6. Els centres docents públics i privats concertats podran efectuar ampliacions de l'horari escolar sense que, en cap cas, s'imposen aportacions a les famílies ni exigències per a la conselleria competent en matèria d'educació, tal com estableix l'article 120.4 de la Llei Orgànica 2/2006. L'ampliació de l'horari escolar podrà efectuar-se per mitjà de l'increment del nombre de sessions lectives diàries, sense perjudici del que disposa el punt 5 d'aquest apartat i de la normativa vigent en matèria de jornada escolar.

6.1. Educació Secundària Obligatoria

1. L'horari de l'Educació Secundària Obligatoria està regulat per l'article 3 i l'annex IV del Decret 87/2015, de 5 de juny, modificat pel Decret 51/2018, de 27 d'abril.

2. L'assignació horària corresponent a cadascuna de les matèries d'Educació Secundària Obligatoria tindrà una duració mínima de 55 minuts.

3. L'horari setmanal per a cada grup del primer i segon curs d'Educació Secundària Obligatoria serà de 30 hores lectives, i de 32 para cada un dels cursos de tercer i quart.

4. Per a l'alumnat amb necessitats educatives de suport educatiu, la distribució horària podrà ajustar-se a la proposta d'adaptació curricular individualitzada.

5. El nombre màxim d'alumnes per unitat en Educació Secundària Obligatoria es regularà d'acord amb el que estableix el Decret 59/2016, de 13 de maig, del Consell, pel qual es fixa el nombre màxim d'alumnat i la jornada lectiva del personal docent en els nivells no universitaris regulats per la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, en

els centres docents no universitaris de la Comunitat Valenciana, i la seua modificació donada pel Decret 89/2017, de 7 de juliol, del Consell, pel qual es modifiquen les disposicions transitòries del Decret 59/2016, de 13 de maig, del Consell, pel qual es fixa el nombre màxim d'alumnat i la jornada lectiva del personal docent en els nivells no universitaris regulats per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, en els centres docents no universitaris de la Comunitat Valenciana (DOGV 14.07.2017).

6.2. Batxillerat

1. L'horari del batxillerat està regulat per l'article 3 i l'annex V del Decret 87/2015, de 5 de juny, modificat pel Decret 136/2015, de 4 de setembre, i pel Decret 51/2018, de 27 d'abril.

2. L'assignació horària corresponent a cadascuna de les matèries de batxillerat tindrà una duració mínima de 55 minuts.

3. El nombre màxim d'alumnes per unitat en batxillerat es regularà d'acord amb el que estableix el Decret 59/2016, de 13 de maig, del Consell, pel qual es fixa el nombre màxim d'alumnat i la jornada lectiva del personal docent en els nivells no universitaris regulats per la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, en els centres docents no universitaris de la Comunitat Valenciana, i la seua modificació donada pel Decret 89/2017, de 7 de juliol, del Consell, pel qual es modifiquen les disposicions transitòries del Decret 59/2016, de 13 de maig, del Consell, pel qual es fixa el nombre màxim d'alumnat i la jornada lectiva del personal docent en els nivells no universitaris regulats per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, en els centres docents no universitaris de la Comunitat Valenciana (DOGV núm. 8084 de 14.07.2017).

4. Amb caràcter general, quan en un centre estiguen constituïdes dues o més modalitats de batxillerat, s'agruparà l'alumnat en les matèries comunes i en les pròpies de modalitat, específiques o de lliure configuració autonòmica coincidents, amb un màxim de 35 alumnes per grup.

7. Tallers de Reforç, Tallers d'Aprofundiment, Projectes Interdisciplinaris i Competència Comunicativa Oral Primera Llengua Estrangera

---

El Decret 51/2018, de 27 d'abril, del Consell, pel qual es modifica el Decret 87/2015, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Secundària Obligatòria i del batxillerat a la Comunitat Valenciana (DOGV núm 8284 de 30 d'abril de 2018) estableix modificacions de currículum en Educació Secundària Obligatòria.

En aquest decret s'han introduït noves matèries, com són els Tallers de Reforç i els Tallers d'Aprofundiment, per a donar resposta a l'alumnat amb necessitats educatives diferents i la matèria Projecte Interdisciplinari que introdueix el treball per projectes.

Des de la Direcció General de Política Educativa es considera oportú donar orientacions per a dur a terme el desenvolupament i posada en marxa d'aquestes matèries.

7.1. Tallers de Reforç

Definició

Els Tallers de Reforç s'organitzaran a partir de matèries disciplinars que han de desenvolupar-se de manera competencial a partir del currículum de la seua matèria de referència.

A qui va dirigit?

Aquests tallers estan dirigits a l'alumnat d'ESO que necessita reforçar els elements curriculars de les matèries de referència.

7.2. Tallers d'Aprofundiment

Definició

Els Tallers d'Aprofundiment s'organitzaran a partir de matèries disciplinars que han de desenvolupar-se de manera competencial a partir del currículum de la seua matèria de referència.

A qui va dirigit?

Aquests tallers estan dirigits a l'alumnat d'ESO amb alta motivació pels coneixements de les matèries que es profunditzen o/i alumnat d'altres capacitats.

7.3. Projectes Interdisciplinaris

Definició

El Projecte Interdisciplinari es defineix com una seqüència didàctica que s'organitza amb elements curriculars de diverses matèries.

En cada projecte, l'alumnat ha de seguir un procés (que inclou la investigació, la creativitat, la presa de decisions, l'ús d'estratègies, la comunicació en format diversos, etc.). L'objectiu és crear un vincle entre l'àmbit de coneixement acadèmic i el seu entorn sociocultural.

Es podrà comptar amb la col·laboració d'agents externs, com poden ser entitats, organitzacions no governamentals, fundacions, empreses, institucions educatives, mitjans de comunicació, administracions, voluntaris...

En cas que es planifique un treball conjunt es poden establir col·laboracions entre diferents centres educatius per al desenvolupament parcial o total del projecte.

El Projecte Interdisciplinari pot suposar la participació d'alumnat de diversos grups i/o nivells i caldrà fer l'organització oportuna, sempre que hi haja disponibilitat horària de professorat en el centre per a la seua impartició i aquesta no implique un increment de plantilla.

A qui va dirigit?

A tot l'alumnat de l'ESO.

7.4. Competència Comunicativa Oral Primera Llengua Estrangera

---

Definició

La Competència Comunicativa Oral Primera Llengua Estrangera té com a finalitat millorar la competència comunicativa oral de l'alumnat en aquesta llengua. Per tant, en aquesta matèria es treballarà, exclusivament, la seua pràctica oral.

A qui va dirigit?

A l'alumnat de 3r i 4t d'ESO.

València, 6 de juliol de 2018.